

1. ח' ור'

על-ידי אמון, תרזה פרנקל

כולן על-ידי ב"כ עוה"ד תמר הראל בן שחר
ו/או נטע דגן, מהחטיבה לזכויות האדם,
המכללה האקדמית למשפטים; שמעון
להמצאת כתבי בי-דין:
החטיבה לזכויות האדם, המכללה
האקדמית למשפטים, רח' בן גוריון 26
רמת-גן, טל': 03-6000800 שלוחות 211,
212, פקס: 03-6000852.

העותרות

-נגד-

1. מסלול "מדרשת הרטמן לבנות" בחטיבת הביניים א.ד. רוטשילד

רח' גדליהו אלון 12, ירושלים
בניהול מכון שלום הרטמן,
רח' אוסישקין 38, ירושלים 92463

2. עיריית ירושלים

ככר ספרא 1, ירושלים 94141

3. ממשלת ישראל - משרד החינוך

רח' שבטי ישראל 34, ירושלים 91911
ע"י פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)
מרח' מח"ל 7, מעלות דפנה, ת.ד. 49333
טל': 02-5419549, פקס: 02-5419581

המשיבות

עתירה מינהלית ובקשה דחופה למתן צו ביניים

עתירה מינהלית

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת להוציא מלפניו צו על תנאי המופנה למשיב ות והמורה להן לבוא וליתן טעם :

1. מדוע לא יבוטלו מבחני הכניסה לכיתות ז' במשיבה 1, מסלול מדרשת "הרטמן" לבנות בחטיבת הביניים א.ד. רוטשילד בירושלים (להלן: "הרטמן" או "חטיבת הביניים "הרטמן"), הקבועים ליום רביעי, 27/2/08, כמו גם מבחני מיון לחטיבות ביניים אחרות, אם קיימים.
2. מדוע לא יימנעו מעריכת מבחני מיון וראיונות לתלמידות כיתות ו' בחינוך הממלכתי – דתי בירושלים כתנאי לקבלה לחטיבות הביניים , ו/או מבדיקה ושימוש בתוצאות מבחנים מסוג זה אם וככל שכבר התקיימו.
3. מדוע לא תבוטל המדיניות החדשה של המשיבה 2, היא עיריית ירושלים, לפיה מעבר תלמידות בחינוך הממלכתי – דתי מכיתה ו' לחטיבות הביניים יותנה בביצוע מבחן מיון ו/או ראיון קבלה.

בקשה דחופה למתן צו ביניים

בית המשפט הנכבד מתבקש ליתן צו ביניים, המורה כדלקמן :

1. חטיבת הביניים "הרטמן" לבנות תימנע מקיום של מבחני כניסה, וזאת עד למתן החלטה בעתירה.
2. עיריית ירושלים תמנע את קיומם של מבחני כניסה ו/או ראיונות לחטיבת הביניים המשיבה בעתירה, וכן לכל חטיבות הביניים בעיר אשר מבחנים מסוג זה מתוכננים בהן, וזאת עד למתן החלטה בעתירה.
3. עיריית ירושלים תמנע את בדיקתם של המבחנים בהם נבחנו חלק מתלמידות כיתות ו' בחינוך הממלכתי – דתי בעיר, ו/או את השימוש בציוני המבחנים, וכל מידע אחר שעולה מהם, וזאת עד למתן החלטה בעתירה.

כל זאת מהטעמים הבאים :

1. עתירה זו מכוונת כנגד קיום מבחני כניסה ו/או ראיונות קבלה כתנאי לקבלה לחטיבות הביניים וכאמצעי למיון ולשיבוץ התלמידות לחטיבות השונות.
2. בעבר, מערכת החינוך הממלכתית הורכבה מבתי ספר יסודיים, שבהם למדו תלמידים מכיתה א' ועד כיתה ח', ומבתי ספר על-יסודיים: שבהם למדו תלמידים מכיתה ט' ועד יב'. הקבלה לכיתה ט' בבתי הספר העל-יסודיים היתה מותנית בעמידה במבחני קבלה.

בשל מדיניות האינטגרציה, מתוך רצון לקדם את שוויון ההזדמנויות בחינוך, כמו גם מתוך הכרה במתח הרב שהמבחנים יוצרים אצל התלמידות, החליט משרד החינוך על הקמת חטיבות הביניים ויצירת מסגרת על-יסודית שש שנתית, שהקבלה אליה אינה מותנית במבחנים, הכל כפי שיפורט להלן. משרד החינוך עיגן מדיניותו בתקנות ובהנחיות.

3. דא עקא, שעיריית ירושלים החליטה על קיומם של מבחני מיון לקבלה לחטיבות ביניים רשמיות לבנות בחינוך הממלכתי – דתי בעיר, בניגוד לעקרון השוויון, לדין ולהנחיותיו של משרד החינוך. כפי שנפרט להלן, חלק מן התלמידות נבחנו במבחנים, וחלקן עתידות להיבחן בימים הקרובים. כך למשל חטיבת הביניים "מדרשת הרטמן" לבנות עתידה לקיים את הבחינות ביום רביעי ה-27/2/2008. מכאן דחיפות העניין.

4. הלכה פסוקה היא, כי צו ביניים יי נתן על מנת למנוע נזק בלתי הפיך למבקש, ובמידה שנזק זה גדול מן הנזק שייגרם למשיב ממתן הצו. כפי שכתב כבוד השופט אלון בעניין פנחסי נ' יו"ר הכנסת:

"כלל גדול נקוט בידינו כי מתן צו ביניים או אי מתן צו ביניים עד לביורר העניין לגופו נמדדים ומוכרעים לפי מידת הנוחות והאי נוחות ולפי שיעור הנזק שייגרמו לצד זה או אחר על ידי מתן הצו או אי מתן הצו." (בג"ץ 1508/93 פנחסי נ' יו"ר הכנסת, פ"ד מז(1)510, 514).

5. ואכן, בנסיבות העניין, נוטה הכף למתן הצו: בלא צו ביניים, ייאלצו התלמידות בעוד ימים ספורים לגשת למבחני מיון לחטיבות הביניים אליהן הן נרשמו, דבר שיגרם לשינוי המצב הקיים. טעם נוסף למתן הצו הוא הרצון לחסוך מהתלמידות את הלחץ ועוגמת הנפש הקשים והמיותרים שבקיום המבחן או הראיון. אכן, טעם עיקרי לאיסור שהטיל משרד החינוך על עריכת מבחנים מסוג זה לתלמידים בכלל, ולתלמידים צעירים בכיתה ו' בפרט, הינו ההתנגדות ליצירת לחץ נפשי על התלמידים. העובדה כי מדובר במבחני אינטליגנציה, וכי הישגיהן במבחנים יכריעו את גורל לימודיהן ומהלך כל חייהן, יוצרת אצל התלמידות, גם התלמידות המצטיינות ביותר, לחץ בלתי סביר ופסול.

6. באשר למבחנים שכבר נעשו, הרי שהמבחנים, והנתונים העולים מתוך בדיקתם, מהווים מידע פרטי ורגיש אודות התלמידות, אשר אין זה מן הראוי לאספן ולשמרו, וודאי שלא לעשות בו שימוש, כל עוד מרחף הספק סביב חוקיותו.

7. לעומת הנזק המשמעותי שייגרם לתלמידות מקיומם של המבחנים במועדם, כפי שפורט לעיל, אין ניתן להצביע על כל נזק, ולו קל, שייגרם למשיבות ממתן צו הביניים. גם אם תידחה העתירה, העיכוב שייגרם בהליך המיון איננו משמעותי, וחטיבות הביניים יוכלו להיערך לקיום מבחני המיון והראיונות במהירות.

לפיכך, מאזן הנוחות נוטה בבירור בעד מתן צו הביניים המבוקש.

8. עוד יצויין, כי בשתי עתירות, שהתבררו בבית המשפט לעניינים מינהליים ועסקו במבחי קבלה לבתי ספר ייחודיים, נקבע כי הדרך הראויה לתקוף מבחי קבלה אסורים הינה **לעתור נגד עצם קיומם, ובטרם התקיימו**. וכך כתבה כבוד השופטת שרה דברת מבית המשפט המחוזי בבאר שבע:

"נוצר מצב שמצד אחד העותרים מסכימים לעריכת הבחינות, אך כשבנם לא התקבל על סמך בחינות אלה תוקפים את עצם עריכתם. היה מקום לתקוף את עצם עריכת הבחינות עוד לפני שבנם ניגש..."
עת"מ (ב"ש) 283/04 **חטאב נוראל נ' עירית אשקלון**, שעסק בבחינות קבלה לכיתה א' לבית ספר למדעים; ראו גם: עתמ (ב"ש) 327/07 **גורדון נ' עירית אשקלון**, שעסק בבחינות קבלה לכיתה א' לבית ספר לאומנויות)

9. אשר על כן, בית המשפט הנכבד מתבקש ליתן צו ביניים כאמור עד למתן החלטה בעתירה.

הצדדים לעתירה

01. **העותרות** הינן תלמידות בכיתה ו' בבית הספר הממלכתי – דתי על שם אוולנה דה-רוטשילד בירושלים. העותרות הוזמנו למבחן כניסה במדרשת "הרטמן" לבנות ביום ד' 27/2/2008 מאחר ומילאו בטופס ההרשמה את החטיבה הזו בעדיפות ראשונה.

11. **המשיבה מס' 1** היא מסלול מדרשת הרטמן לבנות בת וך חטיבת הביניים הרשמית ממלכתית – דתית בבית הספר העל-יסודי א.ד. רוטשילד. חטיבת הביניים מנוהלת, ככל הידוע לעותרות, על-ידי מכון שלום הרטמן. זוהי חטיבת הביניים אליה משוייך בית הספר היסודי א.ד. רוטשילד, שבו לומדות העותרות. המעבר מבית הספר היסודי א.ד. רוטשילד לחטיבת הביניים בבית הספר היסודי א.ד. רוטשילד היה עד היום ישיר ואוטומטי בהתאם למדיניות משרד החינוך ועיריית ירושלים. השנה הוזמנו תלמידות מכתה ו' בבית הספר א.ד. רוטשילד להיבחן, כאמור.

21. **המשיבה מס' 2**, עיריית ירושלים, היא הרשות המקומית שבשטחה מתגורר ות העותרות. היא אחר אית לקיום והפעלת מוסדות חינוך בתחומי העיר, ועל מעבר תלמידים בין מוסדות החינוך בעיר, ובכלל זה לחטיבות הביניים. לאחרונה ערכה עיריית ירושלים שינויים מפליגים במדיניות זו, הכל כאמור לעיל ולהלן.

31. **המשיבה מס' 3**, ממשלת ישראל, אחראית באמצעות משרד החינוך, על קיום מוסדות חינוך, וכן אחראית לפקח על פעולות רשויות החינוך המקומיות.

הרקע העובדתי

כאמור, עניינה של עתירה זו בקיומם, החל משנה זו, של מבחני כניסה וראיונות לחטיבות הביניים לבנות בחינוך הממלכתי – דתי בירושלים. על מנת להבין את הדברים לעומקם, להלן ההשתלשלות ההיסטורית של מדיניות רישום תלמידות לחטיבות הביניים בחינוך הממלכתי – דתי בירושלים:

המדיניות הקודמת – מבחני כניסה, הגורמים לסרגציה, להפליה ולמתח נפשי

41. במהלך שנים רבות, רווחו במערכת החינוך הישראלית שני סוגים של בתי ספר: בתי ספר יסודיים, בהם למדו התלמידים במשך שמונה שנים, ובתי ספר תיכון, בהם למדו ארבע שנים.

51. למצער במסגרות החינוך הממלכתי דתי בירושלים, בהן עוסקת עתירה זו, המעבר מבית הספר היסודי ל כיתה ט' בתיכון היה כרוך בתהליך קבלה שהתבצע בכל בית ספר תיכון בנפרד. תנאי הקבלה ואופן המיון השתנו בין בתי הספר התיכוניים, ונקבעו באופן בלעדי על-ידם.

61. תלמידות כיתות ח' נבחנו לרוב במספר בתי ספר במקביל, על מנת להבטיח את מקו מן באחד מהם לפחות. אין צורך להכביר מילים אודות המתח הנפשי שנגרם כתוצאה ממבחנים חוזרים ונשנים, ומהמתנה מורטת העצבים לתוצאותיהם.

71. זאת ועוד: מדי שנה, עשרות תלמידות נותרו לקראת פתיחת שנת הלימודים ללא מסגרת, לאחר שכל בתי הספר אליהם פנו, דחו אותן. אותן תלמידות נאלצו לחזור על הפתחים, ולהיעזר באנשי ציבור שהפעילו לחצים על בתי הספר, למען יסכימו לקבל לבית ספרם תלמידות "חלשות". תהליך זה גרם לתחושות קשות של השפלה ופגיעה בכבודן וב נפשן של אותן תלמידות.

81. פגם נוסף בשיטה זו היה תיוגן של תלמידות, בעודן רכות בשנים: כבר בגיל 13-14, נחלקו הבנות לתלמידות "טובות, חכמות, מוצלחות", אשר המשיכו ללמוד במסגרות עיוניות איכותיות, ומולן, אלו שלא הצליחו במבחנים – שתוייגו על-ידי החברה, ואולי אף בעיני עצמן, כתלמידות "חלשות, בלתי מוצלחות". אלו אף שובצו בבתי-ספר שאיכותם ירודה, ושמסלולי הלימוד בהם אינם מקנים לבוגרת את התעודות והמימונויות המאפשרות לה התמודדות שוויונית בעולם ההשכלה והתעסוקה. תוצר לוואי בלתי נמנע נוסף של מצב דברים זה הוא נשירה מוגברת של תלמידות מן הלימודים לפני סיום שתיים- עשרה שנות לימוד.

91. אכן, משרד החינוך הכיר בתוצאות השליליות (אלה ואחרות) של מדיניותו הקודמת, והחליט לערוך רפורמה מקיפה בשיטת הלימוד, שמטרתה – קידום השוויון והאינטגרציה בחינוך. להלן נעמוד בקצרה על הרפורמה בכלל, ועל השינוי בבתי הספר הממלכתיים-דתיים בירושלים בפרט.

הרפורמה בחינוך: מסינון והפליה – לשוויון ולאינטגרציה

02. בשלושת העשורים האחרונים, מאז יצאה לדרך הרפורמה בחינוך בשנת 1968 בעקבות מסקנות הוועדה הפרלמנטרית לבחינת מבנה החינוך היסודי והעל-יסודי בישראל (ועדת רימלט), הוקמו ברחבי הארץ מוסדות חינוך חדשים – חטיבות הביניים, אשר הוצמדו לבתי הספר התיכוניים. על-פי תכנית הרפורמה, חטיבות הביניים יהיו מוסדות לימוד אינטגרטיביים, אשר יקבלו את התלמידים אליהם ללא סינון ומיון. את תכנית הרפורמה בחינוך הנחו שתי מטרות על: שיפור ההישגים הלימודיים של כלל התלמידים; ויצירת אינטגרציה חברתית וקירוב בין קבוצות שונות. (ראו יוסי דהאן ויוסי יונה, מערכת החינוך בתקופת מעבר: מקולקטיביזם שלטוני לאינדיבידואליזם אזרחי - בחירת הורים בחינוך כמקרה מייצג, להלן: "דהאן ויונה". ניתן לעיין במאמר באתר האינטרנט <http://hakeshet.tripod.com/articles2/education.htm> : שכתובתו)

12. החינוך הממלכתי – דתי בירושלים היה מבין המאחרים ליישם את מדיניות האינטגרציה ולהקים את חטיבות הביניים. רק לפני כעשור הצטרפה גם מערכת החינוך הממלכתית – דתית בירושלים למגמה הארצית. או אז הוקמו בירושלים חטיבות ביניים, הצמודות לבתי ספר תיכוניים. חטיבות הביניים אינטגרטיביות החל מכיתה ז', כלומר: כל חטיבה נדרשה לקלוט לכיתה ז' את כל התלמידים בוגרי כיתה ו' מבתי הספר המזינים אותה, ללא אפשרות של סינון או מיון כלשהם. לכל חטיבה היו שני בתי ספר יסודיים מזינים. (להלן: שיטת החיטוב).

22. כדי להתאים את השיטה למערכת החינוך הדתי, על מאפייניה הייחודיים, התקיים במקביל לעקרון הכללי של החיטוב, מסלול של בחירה למעוניינים: כאשר חטיבת הביניים אליה מוסיף בית הספר היסודי של תלמידה לא תאמה את "הגוון הדתי" של משפחתה, יכולה היתה אותה תלמידה לעבור ל"על-אזורית" בחטיבת ביניים אחרת. מעבר זה היה כרוך במבחני קבלה לכיתה העל-אזורית. בהתאמה, חטיבות הביניים הורשו לקיים כיתה אחת על-אזורית בכל שכבת גיל, בה לומדים תלמידים אשר מוינו ונמצאו מתאימים למסגרת.

32. אחד היתרונות החשובים ששיטת החיטוב הביאה עמה הוא , ששיטה זו שמה סוף למצב המביש שתואר לעיל , של תלמידות שנתרו ללא מסגרת לימודית, והתלמידים המשיכו לימודיהם מכיתה ז' ועד יב' בבית ספר שש שנתי על-יסודי.

42. ב-12 במרץ 2003, 6 שנים לאחר הקמת חט יבות הביניים בחינוך הממלכתי – דתי בעיר, הוגש "דו"ח הוועדה לבחינת שוויון הזדמנויות , אזורי רישום , ובחירת בית ספר במערכת החינוך בירושלים " בראשות פרופסור ויקטור לביא (להלן: **דו"ח ועדת לביא**). ועדה זו בחנה בי ן היתר את תרומתה של תכנית החיטוב ב לחינוך בירושלים בכלל , ולשוויון ההזדמנויות בחינוך בפרט.

לעיון בדו"ח ועדת לביא ראו אתר האינטרנט של עיריית ירושלים :

http://www.jerusalem.muni.il/jer_main/defaultnew.asp?lng=1

52. כך קובעת הוועדה :

"הוועדה רואה בתוצאות החיטוב בממ "ד (בתי הספר הממלכתיים – דתיים – ת.ה.ב) הישג רב משמעות למערכת החינוך בעיר , ואף שאבה עידוד רב מהצלחה זו כשבאה לתכנן את המודל העתידי.." (שם, בעמ' 43)

62. בדו"ח ועדת לביא ישנן המלצות עתידיות למערכת החינוך בעיר , המשמרות במידה רבה את תכנית החיטוב כפי שהיא הופעלה בעיר עובר לבדיקת הוועדה . באשר לחינוך הממלכתי – דתי בעיר, המליצה הוועדה לחלק את העיר לשני אזורי רישום. בתוכם יוכלו כל התלמידים להירשם לאחת מחטיבות הביניים וזאת ללא כל מבחן או מיון . כל חטיבת ביניים תורשה לפתוח כיתה אחת על אזורית , שאת תל מידיה תוכל החטיבה לבחור . בדו"ח מודגש כי "חברי הוועדה השלימו עם קיומה של כיתה אחת ברישום על אזורי , שבו רשאי בית הספר למיין " . כלומר, חברי הוועדה ראו בחריג הזה דבר שלילי , וודאי לא תופעה שראויה להפוך לכלל.

72. למרות ההמלצות החד משמעיות של הוועדה המקצועית , ובניגוד לעקרונות השוויון ולמדיניותו הברורה של משרד החינוך , החליטה עיריית ירושלים על מדיניות חדשה , ההופכת הלכה למעשה את הרפורמה על פיה, הכל כפי שיתואר להלן.

המדיניות החדשה של עיריית ירושלים – סופה של האינטגרציה , ופניותיהן של העותרות

לשינויה

(1) ההודעה על שינוי המדיניות בירושלים – והתנגדות ההורים

82. במהלך חודש דצמבר 2007, ולקראת הרישום ל שנת הלימודים תשס "ט, קיבלו הורי התלמידות הלומדות בכיתה ו' בבתי ספר ממלכתיים – דתיים בעיר הודעה מאת גב' חוה

בר-טור, סגנית מנהל מנח"י (מינהל חינוך ירושלים - ת.ה.ב) לחינוך העל-יסודי, לפיה מינהל חינוך ירושלים משנה את מדיניות הרשמת תלמידות לחטיבות הביניים, מדיניות הנהוגה בעיר מעל עשור. בשל חשיבות העניין, נצטט את ההודעה בשלמותה:

"לקראת שנת הלימודים תשס"ט אנו צועדים עוד צעד ופועלים להרחבת אזורי הבחירה במעבר הבנות לחטיבת הביניים בירושלים.

חטיבות הביניים כולן תהיינה חלק מרובע חינוכי משותף וכל בת תוכל לבחור בחירה מבוקרת ברובע בכל חטיבה בה היא מעוניינת להמשיך את לימודיה מכיתה ז' - ועד סוף יב'.

משמעות הבחירה המבוקרת היא שלכל אחד מבתי הספר – נקבעה מכסת תלמידות שמעבר לה לא יוכל בית הספר לקלוט.

בימים הקרובים תקבלנה תלמידות כיתה ו' מועד לבחינה כללית ולבחינה ביהדות שיתקיימו בבית"ס היסודי בו הן לומדות.

במהלך חודש ינואר יתקיים רישום באמצעות האינטרנט. (מידע מפורט לגבי תהליך הרישום באינטרנט יימסר באיגרת שתגיע לבית התלמידה). התלמידות תוזמנה לראיונות בבתי הספר אליהן הגישו את מועמדותן באינטרנט.

תלמידה שלא עמדה בדרישות הקבלה לבית"ס – תופנה לראיון לבית"ס אותו בקשה בעדיפות שניה.

במהלך חודש מאי, מנח"י תשלח אישורי קבלה לכל התלמידות תוך שמירה על פיזור שוויוני בעיר ובהתאם לתוצאות המבחנים, הראיונות ומספר המקומות שנקבעו לכל בית-ספר. "

מכתב ההסבר להורי התלמידות מאת מנח"י מצ"ב ומסומן ע/1

92. לאחר מספר שבועות קיבלו ההורים איגרת לביתם, המסבירה להם את תהליך הרישום באינטרנט. על-פי ההוראות, על התלמידה והוריה לדרג ארבע חטיבות ביניים, מהעדיפות הראשונה ועד הרביעית. כמו כן קיבלו ההורים מכתב ובו הזמנה לערבי הסברה בחטיבות הביניים השונות בעיר.

העתק האיגרת להורים מצ"ב ומסומן ע/2, העתק הזמנה לערבי הסברה מצ"ב ומסומן ע/3
אישורי ההרשמה של העותרות מצ"ב ומסומנים ע/4, ע/5.

03. שמועות אודות המדיניות החדשה של העיריה הגיעו לאוזניה של קבוצת הורים לתלמידות כיתה ו' בבתי ספר ממלכתיים – דתיים, ובהם גם העותרות, עוד בטרם קיבלו את הפנייה הרשמית מטעם העיריה. אלה סברו כי מדיניות חדשה זו פוגעת באינטגרציה ובשוויון ההזדמנויות בחינוך, ונוגדת את החקיקה ואת המדיניות של משרד החינוך. לפיכך מיהרו ההורים ופנו ביום 4/12/07 במכתב למר בן ציון נמט, מנהל מנח"י. במכתבם הביעו ההורים התנגדות למדיניות החדשה, ואת חששם שהמהלך יפגע בתלמידות.

העתק המכתב למר בן ציון נמט, מנהל מנח"י מיום 4/12/08 מצ"ב ומסומן ע/6

13. מאחר ולא קיבלו תגובה למכתבם, ובינתיים התקבל המכתב להורים (נספח ע/1 הנ"ל), פנו שוב ההורים ביום 1/1/08 למנהל מנח "י להתריע על קיומם של "מבחני כושר" אסורים. במכתב הדגישו ההורים כי קיום המבחנים מהווה הפרה בוטה של חוזר מנכ"ל משרד החינוך (חוזר מנכ"ל מיוחד מיום ז' טבת תשנ"ה (דצמבר 2004)), שאסר על קיום "מבחני כושר" כלליים במעבר לכיתה ז'. כמו כן, הדגישו ההורים כי הם אינם מוכנים להשלים עם כך –

"שמדיניות רבת שנים וצודקת זאת (האינטגרציה-ת.ה.ב), המקובלת על רוב מניינו ובניינו של העם, תתבטל אגב אורחא על ידי פעולה שרירותית שהחלטה עליה נתקבלה בחוסר סמכות כדין... ללא דיון וקבלת החלטה מתאימה על ידי שרת החינוך ומנכ"ל משרד החינוך ומבלי שלציבור ההורים ניתנה שהות לומר את דברו."

ההורים הביעו חשש כי הפעולה "נועדה להנציח אי צדק חברתי על ידי הפרדת התלמידים בין "מיוחסים" ו"בלתי מיוחסים".

העתק המכתב למר בן ציון נמט מיום 1/1/08 מצ"ב ומסומן ע/7

23. התראה על קיומם של מבחני כושר אסורים הועברה באותו היום גם לשרת החינוך, מנכ"ל משרד החינוך, ראש עיריית ירושלים, מר אורי לופליאנסקי, וכן לח"כ הרב מיכאל מלכיאור, יו"ר ועדת החינוך של הכנסת.

העתקי המכתבים מצ"ב ומסומנים ע/8, ע/9, ע/10, ע/11 בהתאמה.

33. עוד באותו היום התקבלה תגובה מלשכת השרת החינוך, הפרופ' יולי תמיר. על-פי המכתב, מכתבם של ההורים הועבר לטיפולו של מר אברהם זוכמן, מפקח מרכז על חינוך גופני, ולעו"ד דורית מורג, היועצת המשפטית של המשרד. תגובה זו נובעת מחוסר הבנה: "מבחני הכושר" הם הכינוי המופיע בחוזר המנכ"ל למבחני המיון. אין הכוונה, כמובן, למבחני התעמלות.

העתק מכתב מלשכת שרת החינוך מיום 1/1/08 מצ"ב ומסומן ע/12

43. על מכתב זה הגיבו ההורים, על מנת להבהיר את הנושא, ולהתפלא על הטיפול הלוקח בעניינם על ידי לשכת השרה. תגובת לשכת השרה היתה כי מפמ"ר לחינוך גופני משמש גם כמנהל אגף המפמ"רים במשרד החינוך, ושלאחר התייעצות עמו ועם הלשכה המשפטית,

הועבר הנושא לטיפולו של ד"ר איציק תומר, הממונה על מנח"י במשרד החינוך. מענה ענייני לפנייתם לא התקבל עד ליום הגשת העתירה.

העתק מכתב מיום 30/1/08, מצ"ב ומסומן ע/13; העתק מכתב מלשכת שרת החינוך מיום 8.1.2008, מצ"ב ומסומן ע/14.

53. תשובת מנהל מנח"י, מר בן ציון נמט, נשלחה לב"כ ההורים ביום 16/1/08. בתשובתו מציין מר נמט כי שינוי המדיניות נעשה לשם הרחבת אפשרויות הבחירה של התלמידות. בנוסף מציין מר נמט, כי המדיניות החדשה נועדה ליצור "מבחן אובייקטיבי אחד – אחד לכל התלמידות, על מנת למנוע תשלומים מרובים, היבחנות במספר בתי ספר, וכן קבלת תשובות שליליות לבנות". לדבריו המטרה הינה "הסדרת הרישום כך שכל בנות העיר תקבלנה בסוף התהליך תשובה – לגבי ביה"ס אליו התקבלו כולל שילוב הבנות החלשות בבתי הספר השונים".

העתק המכתב מאת מר בן-ציון נמט, מנהל מנח"י, מיום 16/1/08 מצ"ב ומסומן ע/15

63. ואולם, תשובתו של מר נמט הינה בכל הכבוד, מטעה: מדבריו עולה כאילו השיטה שהיתה נהוגה עד כה הינה שתלמידות נאלצו להיבחן לכל חטיבת ביניים בנפרד על מנת להתקבל ללימודים, ואין הדבר כך. כאמור, עד לשנה זו לכל תלמידה בכיתה ו' בחינוך הממלכתי דתי בירושלים היה מקום מובטח בחטיבת הביניים אליה משוייך בית הספר היסודי שלה, וזאת ללא צורך בכל בחינה או אמצעי מיון אחר! אכן, אם תלמידה לא היתה מעוניינת ללמוד בחטיבת הביניים אליה בית הספר היסודי שלה משוייך, פתוחה היתה בפניה הדרך להיבחן לחטיבות ביניים אחרות; אולם מדובר היה בחריג, במיעוט, ולא בכלל התלמידות.

(2) קביעתו של מבחן, וביטולו באופן חלקי – זריעת בלבול בקרב התלמידים, המשפחות ובתי הספר

73. ביני לביני, נקבעו תאריכים לקיום המבחנים בבתי הספר היסודיים במהלך החודשים ינואר-פברואר 2008.

83. אמן של העותרות מהרה להתקשר ללשכת הממונה על מנח"י במשרד החינוך וסמנכ"ל משרד החינוך, ד"ר איציק תומר, ולהעמידו על הפסול שבמבחנים.

93. בעקבות פניה זו, התקבלה הודעה כי הוחלט על ביטול המבחנים, ראשית בבית הספר א.ד. רוטשילד, ולאחר פנייה טלפונית נוספת של האם, גם בכמה בתי ספר יסודיים נוספים

בעיר. בחלק מבתי הספר ביטול המבחן נעשה ממש ברגע האחרון, עת התלמידות כבר ישבו בכיתותיהן, מוכנות להיבחן.

04. ואולם, להורים וכן לבתי הספר (היסודיים וחטיבות הביניים כאחד) לא נאמר על-ידי מינהל החינוך בעיר באיזה אופן תיערך הרשמת הבנות לחטיבות הביניים, משבוטלה הבחינה הכללית.

14. זאת ועוד; מאוחר יותר התברר כי בחלק מבתי הספר היסודיים בעיר הבחינה התקיימה כמתוכנן, תוך יצירת חוסר אחידות ופגיעה בשוויון בין התלמידות בבתי הספר השונים בעיר, ותוך הגברת הבלבול בקרב התלמידות וההורים.

24. ביום 10/2/08 פנו קבוצת הורים, באמצעות הח"מ, למנהל מנח"י, מר בן-ציון נמט, בבקשה להבהיר כיצד תתבצע הרשמת הבנות לחטיבות הביניים. במכתב ברכו העותרים את העירייה על החלטתה לבטל את המבחן הכללי בשל העובדה שהוא נוגד את הוראת חוזר המנכ"ל, אולם ציינו כי טרם ניתנה להורים ולתלמידות, ולמיטב ידיעתם גם לבתי הספר, כל הבהרה באשר לאופן שבו תתבצע ההרשמה. ההורים ציינו את חששם כי בשל חוסר הוודאות, בתי הספר עלולים להתחיל, על דעת עצמם, בהליכי מיון פסולים.

העתק המכתב למר בן-ציון נמט, מנהל מנח"י, מיום 10/2/08 מצ"ב ומסומן ע/16.

(3) במקום מבחן בבית הספר היסודי – מבחנים בחטיבות הביניים

34. אכן, למחרת שליחת המכתב, התברר לעותרות כי חששן היה מוצדק: בנות אשר בחרו ללמוד בחטיבת הביניים "הרטמן" כעדיפות ראשונה, הוזמנו לבוא ולהיבחן בה. על-פי ההודעה שנמסרה לתלמידות בכיתה, המבחן נקבע ליום ג' 19/2/08. מאוחר יותר ההודעה תוקנה, ונמסר לתלמידות כי מועד המבחן יהיה יום ד', 20/2/08, בשעה 08:45 בבית הספר "הרטמן" לבנות. שלושה ימים לפני מועד זה נמסר, כי הבחינה נדחתה ליום 27/2/08. הבנות אף התבקשו להביא עמן לבחינה 120 ש".

העתק ההודעה שנמסרה לתלמידות ביום 11/2/08 מצ"ב ומסומן ע/17.

44. כפי שהובהר בראשית העתירה, מדרשת "הרטמן" לבנות הינה חטיבת הביניים של בית הספר היסודי א.ד. רוטשילד. בשנת הלימודים הקודמת, שנת הלימודים הראשונה שב ה פעלה חטיבת הביניים "הרטמן" לבנות, חוייבה החטיבה לקבל את תלמידות בית הספר א.ד. רוטשילד ללא כל מיון, בחינה או ראיון. העובדה, כי תלמידות בית הספר רוטשילד מתבקשות להיבחן בבחינת כניסה, ואף לשלם על כך 120 ש", מעידה על כך שבשנת

הלימודים הקרובה אין מתוכנן מעבר חופשי בין בית הספר היסודי ובין חטיבת הביניים שלו, וזאת בשונה ממה שהיה בעבר.

54. בעקבות ההודעה על קיומה של הבחינה במדרשת "הרטמן", שלחו ההורים ביום 12/2/08 באמצעות הח"מ מכתב דחוף למנהל מנח"י, המיידע אותו על קיומה של הבחינה, שכן לא ברור אם הבחינה נעשתה על דעת מינהל החינוך, או ביוזמה פרטית של בית הספר, והוסיפו בקשה דחופה לביטולה. המכתב נשלח גם לד"ר איציק תומר, סמנכ"ל משרד החינוך והממונה על מנח"י, בצירוף פנייה להתערבותו הדחופה לשם ביטול הבחינה.

העתק המכתב למר בן-ציון נמט, מנהל מנח"י, מיום 12/2/08 מצ"ב ומסומן ע/18; העתק המכתב לד"ר איציק תומר, סמנכ"ל משרד החינוך והממונה על מנח"י, מיום 12/2/08 מצ"ב ומסומן ע/19.

64. מאוחר יותר באותו היום התברר כי גם בחטיבת הביניים "אור תורה" ברמות נקבעו להתקיים מבחני מיון, ביום ה' 21/2/08. בימים שלאחר מכן, נודע כי בחטיבות ביניים נוספות בעיר נקבעו מבחני מיון וראיונות קבלה.

74. משלא התקבלו תשובות לפניות, ובשל המועד הקרוב לקיומן של הבחינות, הזדרזו העותרות ופנו לבית המשפט הנכבד בבקשת סעד.

84. נקדים ונדגיש, כי על אף פניות חוזרות ונשנות של העותרות באמצעות הח"מ, ושלא באמצעותה, לעיריית ירושלים, לא נתקבל מטעם מינהל חינוך ירושלים הסבר בדבר הבסיס החוקי לקיומם של מבחנים לחטיבות הביניים, וכן לא הובהרה מהי המדיניות שבה תנקוט העירייה לשם רישום הבנות לחטיבות הביניים. לפיכך שומרות העותרות לעצמן את הזכות להוסיף ולהשלים את הטיעון העובדתי והמשפטי, כפי שיידרש בהתאם לנסיבות.

הטיעון המשפטי

94. העותרות יטענו כי מבחני כניסה ו/או ראיונות לחטיבות הביניים הינם פסולים, ולפיכך יש לבטלם. זאת מהטעמים הבאים:

א. קיום מבחנים כאמור מנוגד לאמור בתקנות לימוד חובה וחינוך ממלכתי (רישום), תשי"ט-1959.

ב. קיום המבחנים מנוגד לחוזרי מנכ"ל משרד החינוך.

ג- קיום המבחנים פוגע בעקרון השוויון.

ד- קיום המבחנים מנוגד למדיניות האינטגרציה של משרד החינוך.

ה- החלטת העירייה התקבלה תוך חריגה מסמכות.

ו – ההחלטה על קיום המבחנים חורגת ממתחם הסבירות.

ז- חל איסור לדרוש תשלום עבור מבחנים לחטיבת ביניים.

ח – התנהלות העירייה רשלנית, פוגעת בשוויון ובטובת התלמידות.

ט- משרד החינוך כשל במימוש סמכויותיו.

א. קיום מבחני כניסה מנוגד לאמור בתקנות לימוד חובה וחינוך ממלכתי

(רישום), תשי"ט-1959

05. סעיפים 7א ו- 1א7 לתקנות לימוד חובה וחינוך ממלכתי (רישום), תשי"ט-1959 (להלן: תקנות הרישום) מתייחסים לאופן בו יש לבצע רישום תלמידים לחטיבות הביניים. וכך נאמר בסעיפים:

7א. (א) כל רשות חינוך מקומית תקבע, באישור מנהל המחוז, בשביל בתי הספר של חטיבת הביניים של שתי המגמות הממלכתיות (ממלכתי וממלכתי דתי – ת.ה.ב.) ובשביל כיתות ט' רשמיות שבתחום שיפוטה, רובעים: בכל רובע יהיה לפחות בית ספר אחד של חטיבת הביניים ש ל כל מגמה או כיתה ט' רשמית שאינם מוסד לניסוי כאמור בסעיף 9 לחוק החינוך. באשר לקביעת רובעים למגמה הממלכתית דתית יתייעץ מנהל המחוז עם המפקח על החינוך הדתי במחוז.

(ב) ...

1א7. (א) על אף האמור בתקנה 7א, רשאית רשות חינוך מקומית, באישור מנהל מחוז, לקבוע, כי שיוך תלמידים לחטיבות הביניים ייעשה על פי שיטת הבחירה המבוקרת; קבעה הרשות כאמור, ייקבעו לכל בית ספר יסודי מספר חטיבות ביניים, שבהן ישובצו בוגרי בית הספר לפי קביעת הרשות בהתחשב, ככל האפשר, בבחירת הורי התלמידים, ובכפוף לשיקולים חינוכיים ומערכתיים.

(1א) על אף האמור בתקנת משנה (א), רשאית רשות חינוך מקומית, באישור המנהל הכללי של משרד החינוך, לאחר שקיבל את המלצת מנהל המחוז לקבוע, כי שיוך תלמידים לחטיבות הביניים ייעשה על פי שיטת בחירה מבוקרת שונה מהקבוע בתקנת משנה (א); לא ינתן אישור המנכ"ל, אלא אם כן השיטה שהציעה רשות החינוך המקומית מתיישבת, ככל האפשר, בבחירת

הורי התלמידים, ובכפוף לשיקולים חינוכיים ומערכתיים; קבעה הרשות כאמור, ישובצו בוגרי בתי הספר היסודיים בחטיבות הביניים לפי שיטת הבחירה המבוקרת שאושרה.

(ב) נרשמו תלמידים לחטיבת הביניים במספר העולה על מספר המקומות שנקבע לאותה חטיבה, ישובצו התלמידים בחטיבת הביניים שנבחרה או בחטיבה אחרת, על פי הגרלה, שתיערך בין התלמידים שנרשמו ובהתאם להנחיות שתפרסם הרשות ברבים ובכפוף לאישור מנהל המחוז; ההגרלה תיערך בהשתתפות נציגי הרשות המקומית, נציג ארגון ההורים הארצי ונציג מנהל המחוז."

15. התקנות מפרטות את האופן שבו צריך להתבצע הרישום. ואכן, בתקנות מוסדרת שיטת "הבחירה המבוקרת", המוזכרת אף במכתב ששלחה העיריה לבתי התלמידות (נספח 1/ע/1 לעתירה). ואולם, בתקנות אין הסמכה לבצע מבחנים כתנאי או כאמצעי למיון ורי שום תלמידים. ההיפך הוא הנכון: על-פי תקנה 1א7(ב), כאשר נרשמו לחטיבת ביניים מסויימת יותר תלמידים ממספר המקומות המוקצים לה, הבחירה בין התלמידים תיעשה על-ידי הגרלה בלבד.

25. מכאן, שהשיטה שהנהיגה עיריית ירושל ים מנוגדת לתקנות. די בכך כדי להורות על ביטול המבחנים. לא זו אף זו: משרד החינוך עיגן את האיסור לערוך מבחנים גם בחוזרי המנכ"ל שהוציא, כמפורט להלן.

ב. קיום מבחני הכניסה מנוגד להוראות חוזר מנכ"ל משרד החינוך

35. בחוזר מנכ"ל משרד החינוך מיום ז' בטבת תשנ"ה (דצמבר 1994) נקבע האיסור על עריכת "מבחני כושר" קבוצתיים במעבר מכיתה ו' לחטיבת הביניים. וזו לשון הסעיף:

איסור עריכת מבחני כושר קבוצתיים במעבר לחטיבת הביניים

בעקבות עבודתה של ועדת באשי (1985) שבדקה את נושא מבחני הכושר, הוחלט לאסור על בתי ספר לערוך מבחני כושר קבוצתיים, דרך שגרה, לכלל התלמידים בבית הספר היסודי לקראת קבלה לחטיבת הביניים.

חוזר מנכ"ל זה מתבסס על הוראה דומה בחוזר מנכ"ל קודם, מיד' בטבת תשמ"ו (26 בדצמבר 1985), אשר קובע הוראות דומות

העתק של חוזר המנכ"ל מדצמבר 1994 מצ"ב ומסומן ע/20; העתק של חוזר המנכ"ל מיום 26/12/1985 מצ"ב ומסומן ע/21.

45. החלטתה של עיריית ירושלים, לקיים מבחנים כלליים, שמיועדים לכלל תלמידות כתה ו', ונועדו למיין את התלמידות על-פי הישגיהן הלימודיים, אסורה אם כן לפי חוזר המנכ"ל.

55. לשם הזהירות נוסף ונאמר, כי אם מבחן כללי ואחיד לכל התלמידות בעיר אסור, הרי שמקל וחומר אסור לקיים מבחנים נפרדים בכל בית ספר. זאת משום שבעוד שכאשר הרשות המקומית היא שמבצעת את הבחינה, יכולה להיות לה השפעה על אופן שי קלול הנתונים כך שתישמר הטרוגניות מסויימת בבתי הספר, הרי שברגע שהדבר נתון לסמכותו של בית הספר, נפתח הפתח לשיקולים מפלים ולשרירות. מבחנים נפרדים יגרמו גם ללחץ כפול ומכופל על התלמידות, אשר נדרשות לשוב ולהיבחן בכל אחד מבתי הספר, ולתשלומים רבים ומיותרים.

65. מדיניות משרד החינוך לפיה יש לאסור על קיום מבחנים כתנאי לקבלה לבתי ספר, באה לידי ביטוי גם בחוזר מנכ"ל נוסף, מיום ד' מרחשוון תשנ"ו, נובמבר 1995, העוסק בקיום מבחנים חיצוניים בבית הספר היסודי. וכך נקבע בחוזר המנכ"ל:

"...אין לקיים מבחנים חיצוניים בכיתות האחרונות של בית הספר היסודי וחטיבת הביניים... שכן יש חשש שמבחנים בסוף בית הספר ישמשו מבחני מיון לשלב הלימודים הבא."

העתק של חוזר המנכ"ל מנובמבר 1995, מצ"ב ומסומן ע/22.

75. בעת"מ (ב"ש) 327/07 גורדון נ' עיריית אשקלון, שהוזכרה לעיל, נפסק כי סעיף 3.6 לחוזר מנכ"ל זה קובע כי מותר לקיים מבחני כניסה ל "מסגרות מיוחדות", בשני תנאים: א. הודיעו להורים שהמבחן אינו בגדר חובה; ב. המבחנים יתקיימו רק לאחר שניתנה להורים זכות להתנגד. בפנייתנו למרכז המידע של משרד החינוך לא אותר סעיף זה לחוזר המנכ"ל.

85. מההוראות החלות על בחינות לבתי ספר ייחודיים ניתן ללמוד, על דרך קל וחומר, גם לענייננו: אם לגבי בתי ספר יחודיים נקבע, כי אין חובה להיבחן, וכי להורים זכות להתנגד לבחינות המיון, מובן שחיוב כלל התלמ ידות בכיתה ו' להיבחן כתנאי לרישום לכלל חטיבות הביניים בעיר, הינו אסור.

95. מן האמור עד כה עולה, כי המבחנים והראיונות מנוגדים לחקיקה. אלא שחשוב להדגיש: אין ענייננו בעמידה דווקנית על הוראותיהם של תקנות וחוזרי מנכ"ל. קיומם של מבחני המיון סותר עקרונות יסוד, לרבות פגיעה קשה בעקרון השוויון, כפי שיובהר להלן.

ג. קיום מבחני כניסה לחטיבת הביניים פוגע בשוויון

06. עקרון שוויון ההזדמנויות בחינוך הינו עקרון יסוד של מדיניות החינוך בישראל , והוא אף עומד בבסיסה של הרפורמה בחינוך , אשר הולידה את חטיבות הביניים האינטגרטיביות . (ראו פרק המבוא בספר "אינטגרציה בחינוך" בעריכת יהודה אמיר , שלמה שרן ורחל בן ארי, ספריה אוניברסיטאית עם עובד , 1985 ; וכן פתח דבר בספר "אינטגרציה בחינוך – מדיניות וביצוע" המכון לחקר הטיפוח בחינוך, 1993).

מפאת ריבוי ההפניות , ועל מנת שלא להכביד על בית המשפט הנכבד , המאמרים המצוטטים בעתירה זו לא צורפו לעתירה זו. העותרות ישמחו להגישם לבית המשפט, ככל שיתבקשו.

16. העותרים יטענו כי קיומם של מבחני קבלה לחטיבת הביניים , ומיון תלמידות בהתאם לרמתן הלימודית, פוגע בעקרון שוויון ההזדמנויות בחינוך, וזאת במספר דרכים :

26. ראשית, ישנו קשר ישיר ומוכח בין מעמדה הסוציו- אקונומי של משפחה , ובין ההישגים הלימודיים של ילדיה . לפיכך מיון תלמידים על- פי הישגיהם לבתי ספר "טובים יותר" ו"טובים פחות" גורם להעמקת הפערים וחוסר השוויון (ראו דפנה גולן-עגנון (עורכת) **אי-שוויון בחינוך**, וכן שלמה סבירסקי, **חינוך בישראל, מסלול המסלולים הנפרדים**, הוצאת ברירות, 1990).

36. שנית, מערכת חינוך משותפת לילדים הבאים מרקע שונה וממעמד סוציו- אקונומי שונה היא הכלי לצמצום הפערים החברתיים ביניהם. חינוך משותף מאפשר לילדים בני קבוצות מוחלשות בחברה לרכוש את ההון התרבותי , הכישורים החברתיים והקשרים שיאפשרו להם בעתיד להשתלב באופן שוויוני בעולם ההשכלה, והתעסוקה. (ראו למשל: Elizabeth Anderson, Fair Opportunity in Education: A Democratic Equality Perspective, **Ethics** 117.4)

46. זאת ועוד ; החינוך הינו שירות אשר הצרכן שלו גם נוטל חלק בייצור – כלומר : איכות החינוך תיקבע לא רק על- פי איכות המורים , מספר שעות הלימוד וכו' , אלא גם על- פי טיבם של התלמידים . (ראו : ישי בלנק, ממלכתיות מבוזרת: שלטון מקומי, היפרדות ואי-שוויון בחינוך הציבורי , **עיוני משפט** כח(2) 347). לפיכך, העובדה שבתי ספר מבוקשים יוכלו לקלוט תלמידים מצטיינים ובתי ספר בעלי מוניטין פחות טוב יאלצו להסתפק בתלמידים טובים פחות , מרעה עוד יותר את מצבם של התלמידים החלשים : אילו למדו בצוותא עם תלמידים טובים יותר, היו זוכים לחינוך באיכות גבוהה יותר.

56. אמרו מעתה : החלטתה של עיריית ירושלים לבחון את התלמידות לקראת הלימודים בחטיבות הביניים אינה רק מנוגדת לדין – היא אף פוגעת קשות בעקרון השוויון. לא בכדי

עיגן משרד החינוך עקרון יסודי זה במדיניות האינטגרציה , אשר אף אותה מפרה עיריית ירושלים ברגל גסה, כפי שיפורט בפרק הבא.

ד. קיום המבחנים פוגע במדיניות האינטגרציה של משרד החינוך

1.ד מדיניות האינטגרציה – מהי ומה מטרותיה ?

66. כאמור לעיל, למן סוף שנות הששים ותחילת שנות השבעים, מיושמת במערכת החינוך בישראל תכנית הרפורמה. מטרותיה המרכזיות של הרפורמה היו: העלאת הרמה הלימודית-החינוכית והעמקתה; וזירוז תהליכי אינטגרציה החברתית של בני עדות ושכבות שונות. בהתאם לתכנית הוקמו חטיבות הביניים, אשר הוצמדו לבתי הספר התיכונים, ונועדו להיות מסגרות חינוך אינטגרטיביות. מאז, מדיניות משרד החינוך היא כי החינוך יהיה אינטגרטיבי, כלומר – על בתי הספר להפגיש, ככל שניתן, ילדים מקבוצות חברתיות ועדתיות שונות, על בסיס שוויון הזדמנויות מלא. (ראו **דהאן ויונה**, לעיל)

76. תנאי הכרחי לקיומה של אינטגרציה בחטיבת הביניים הוא ביטולם של כל סוגי מבחני הכניסה ושאר צורות המיון של תלמידים. כבוד השופט ברנזון קבע:

”כל גומרי כיתה ו' של בתי הספר היסודיים שברובע הנדון עוברים לכיתה ז' בחטיבת הביניים של החינוך העל-יסודי ללא סלקציה. כדי לעבור לחטיבת הביניים לא יצטרך התלמיד לעבור בחינה, להצליח בסקר או להיות נתון להגבלה אחרת כל-שהיא. החינוך היסודי והעל-יסודי גם יחד צריך להיות רצף חינוכי אחד, בלי בחינות מעבר, הצלחה בסקר וכיו"ב” (בג"ץ 152/71 **קרמר נ' עיריית ירושלים**, פ"ד כה (1) 767)

2.ד הזכות לבחירת בית הספר – והחובה לשמור על השוויון

86. אכן בשנים האחרונות, נשמעים קולות המבקשים ל אפשר מעורבות גדולה יותר של ההורים והתלמידים בבחירת בית הספר. על-פי גישה זו, מתן אוטונומיה לבתי הספר בתחומים רבים, ויצירת תחרות בין בתי ספר על רישום תלמידים, יגרמו לעלייה באיכות החינוך, לגיוון בבתי הספר הקיימים ולהרחבת אפשרות הבחירה של ההורים. גישה זו זכתה גם להכרה מסויימת בפסיקת בתי המשפט. (ראו למשל עת"מ (תל אביב-יפו) 1294/01 **בית הספר "עתיד" ואח' נ' משרד החינוך**; יוער, כי גישה זו אינה נקיה מספקות. אכן, גם מתן זכות הבחירה בידי ההורים עלולה לפגוע בעקרונות יסודיים, לרבות השוויון בחינוך. לסקירה מקיפה של פסיקת בתי המשפט ודיון ביקורתי בסוגיה זו, ראו: דן גבתון, **בציפיה למזרחי נ' מחלקת החינוך של טופי גן השרון** (לא נדון): מבט משווה וביקורתי על עמדת בית המשפט העליון כלפי האינטגרציה בחינוך בישראל, **עיוני משפט** כח(2) 473 (2004).

96. אכן, במכתב ששלחה העירייה להורים (ע/1) צויין כי הכוונה להרחיב את אפשרויות הבחירה של התלמידות, ולאפשר "בחירה מבוקרת". אולם יש להדגיש הדגש היטב – בין המדיניות אותה מנהיג העירייה ירושלים ובין הגישה הלגיטימית של בחירת הורים ותלמידות ישנו דמיון מועט מאד: **שכן בעוד שגישת הבחירה מקדמת את האפשרות של הורים ותלמידים לבחור את בית הספר, הרי שמדיניות העירייה מקדמת את האפשרות של בית הספר לבחור ולמייין את התלמידים**. זאת ועוד; גם לפי התפישה המקדמת מתן זכות בחירה להורים, יש לוודא כי להורים מכל שכבות האוכלוסייה יש אפשרות אמיתית לבחור בין חלופות שוות באיכותן.

07. ולראייה, סעיף 7א לתקנות הרישום, אשר התקבל בשנת 2004 והמייצג מעבר לגישת הבחירה המבוקרת, גם הוא מגביל את האופן שבו בית הספר יכול למייין את התלמידים. כאמור, על פי התקנות, אם הביקוש עולה על מספר המקומות, השיבוץ ייעשה באמצעות הגרלה בלבד.

17. גם ועדות המומחים השונות, ואפילו אלו שתמכו בזכות הורים לבחור את מוסד החינוך, התייחסו ל חשיבותה של ה אינטגרציה ולהמשך מחוייבות למדיניות זו. למשל, בדו"ח ועדת ענבר נקבע כי "כל תכנית לשינוי בחינוך חייבת להיות מבוססת על ההנחה שאין היא פוגעת במדיניות האינטגרציה ובשוויון ההזדמנויות". כמו כן נקבע בדו"ח כי "לרעיון הבחירה של בית-ספר על-ידי תלמידים והורים יש פוטנציאל חיובי, אך זאת בתנאי שיובטחו התנאים הכרחיים להפעלתו במערכת החינוך. ומהם אותם תנאים הכרחיים? בין היתר: קיומה של בחירה אמיתית לכל הקבוצות, וקיומן של אפשרויות מגוונות ושוות ערך מבחינת רמתן. (דהאן ויונה, לעיל)

27. מהאמור עולה כי תכניות השואפות לקדם את בחירת בית הספר על ידי הורים ותלמידים לא רק שאינן חייבות לפגוע בעקרונות השוויון והאינטגרציה, אלא אף אסור להן לעשות כן. (ראו דהאן ויונה, לעיל)

37. בינואר 2005 הוגש הדו"ח הסופי של כח המשימה הלאומי לקידום החינוך בישראל (הידוע בכינויו "ועדת דברת"). גם בדו"ח זה הודגש כי המעבר למודלים של בחירת הורים ייעשה תוך מחוייבות לשוויון ולשמירה על הטרוגניות בכיתות הלימוד:

"בתי-הספר של החינוך הציבורי צריכים להיות פתוחים לכל תלמיד שייבחר ללמוד בהם. **בתי-ספר אלה לא ימיינו את תלמידיהם**, לא ינשירו תלמידים ויתמידו בטיפול בהם, לא יגבו תשלומי הורים עבור החינוך שהם מעניקים" (עמוד 11 לדו"ח הסופי, הדגשות שלי-ת.ה.ב.)

"ייושמו מודלים של בחירת הורים מבוקרת בכל שלבי החינוך, שיאפשרו לכל תלמיד ללמוד בקרבת מקום מגוריו, ויאפשרו להורים ולתלמידים לבחור את מוסדות החינוך המתאימים להם. הבקרה ושיבוץ התלמידים בגנים ובבתי-הספר ייעשו על-ידי מינהל החינוך האזורי, תוך שמירה על הטרוגניות האוכלוסייה ובהלימה עם ערכיה המרכזיים של החברה בישראל. **בשום מקרה לא יתאפשר לגן או לבית-ספר לבחור את תלמידיו**, ובשום מקרה לא תותנה קבלת תלמידים לגן או לבית-ספר ביכולת הכלכלית של הוריהם לשלם תשלומים העשויים להידרש מהם (עמוד 28 לדו"ח הסופי, ההדגשות שלי-ת.ה.ב.).

"...במקרה של עודף ביקוש על ההיצע גם לאחר הפעלת הקריטריונים של הבקרה, כולל שמירה על עקרונות האינטגרציה ושוויון הסיכוי, תיערך הגרלה בין המבקשים על המקומות המועדפים, ומי שלא יקבל את בחירתו הראשונה יקבל אחת מהעדיפויות הבאות (שם, ראו גם עמ' 173 לדו"ח)

ניתן לעיין בדו"ח ועדת דברת באתר שכתובתו:

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Ntfe/HdochHsofi>

ד.3 איסור על בתי ספר למיין את תלמידיהם – במשפט המשווה

47. בארצות מערביות שונות בעולם אומצה השיטה לפיה ההורים בוחרים את בית הספר בו ילמדו ילדיהם (כך למשל בהולנד, בבלגיה, ובמידה מסויימת גם באנגליה, קנדה וגרמניה). במדינות בהן בחירת ההורים ממומנת מקופת המדינה (כמו למשל בהולנד ובבלגיה), בדרך כלל נלווה למדיניות זו איסור על בתי הספר, ככלל, למיין את התלמידים, אלא עליהם לקבלם ללא תנאי. בדומה להסדר המצוי בתקנות הרישום, הרי שבמדינות אלו, כאשר מספר התלמידים המעוניינים להירשם לבית הספר עולה על מספר המקומות בבית הספר, נערכת הגרלה על מנת לקבוע מי יזכה במקום בבית הספר. שיטה לפיה נערכים מבחנים ובתי הספר רשאים לבחור את התלמידים על סמך הישגיהם, לפיכך, איננה מקובלת, גם בשיטות בהן העקרון המנחה הינו עקרון בחירת ההורים, וזאת מכוח עקרון שוויון ההזדמנויות בחינוך (ראו Patrick J. Wolf & Stephen Macedo with David J. Ferrero & Charles Venegoni (eds) *Educating Citizens, International Perspectives on Civic Values & School Choice* (2004 The Brookings Institution)).

57. בנוסף, מחקרים שנעשו בעולם על מודלים של בחירת הורים מצביעים על כך שבחירה מבוקרת היא מדיניות חינוכית וחברתית מצליחה, ובלבד שמתקיימים כל אלה: ניתן להורים מידע מלא על אפשרויות הבחירה ומימושן; לרשות המקומית יש סמכות בלעדית

לקבוע את הרכב התלמידים ; **וכאשר לא מאפשרים לבתי הספר המקומיים למיין את התלמידים**. (Wells Amy, Time to Choose, Putnam Publishing Group, 1993).

67. מכל האמור לעיל עולה כי עריכת המבחנים וראיונות הקבלה נוגדת את מדיניות האינטגרציה של משרד החינוך, מדיניות שלא רק שלא נזנחה אלא אף קיבלה משנה תוקף על-ידי ועדות מקצועיות שונות, כמו גם מן הנלמד ממדינות אחרות בעולם.

77. עיריית ירושלים נוהגת, אם כן, בניגוד למדיניותו הברורה והמוצהרת של משרד החינוך. העותרות יוסיפו ויטענו, כי בכך היא פועלת תוך חריגה מסמכות.

ה. העירייה החליטה על עריכת המבחנים תוך חריגה מסמכות

87. כידוע, ממשלת ישראל היא הרשות המבצעת במדינה. תפקידו המרכזי של משרד החינוך הוא קביעת המדיניות החינוכית במדינה. משרד החינוך מנחה את הרשויות המקומיות ואת בתי הספר כיצד לפעול, בין היתר באמצעות פרסומים של חוזרי מנכ"ל משרד החינוך.

97. כאמור, עיריית ירושלים פועלת בניגוד גמור למדיניותו של משרד החינוך. בענייננו, לא רק שמשרד החינוך לא הסכים לעריכת המבחנים, אלא שהוא אף מתנגד להם בכל תוקף. אמנם תגובה רשמית לא קיבלו העותרות עד לזמן הגשת עתירה זו, ואולם תגובת משרד החינוך לקיומה של הבחינה האחידה נמסרה לשם פרסום כתבה שעסקה במבחנים אלה. על-פי תגובת משרד החינוך: **"המבחנים מנוגדים להוראות המשרד, לפיהן קיים איסור מוחלט על קיומם של מבחני מיון החל מכיתות א' ועד יב"**. מנכ"לית משרד החינוך הדגישה כי **"ההנחיה שלנו היא לא לקיים את הבחינות**. בעירייה טוענים שיש להם אישור מיוחד לכך, והנושא ייבדק על-ידי הלשכה המשפטית אבל כרגע אנחנו לא מכירים שום סייג שמאפשר את המבחנים" והוסיפה כי **"החברה בישראל משלמת מחיר כבד מאד על מיונים שכאלה"**.

מאמרו של אור קשתי, **"בתי ספר מיינו תלמידות בניגוד להנחיות"**, 13/1/2008 באתר החדשות של "וואלה". מצ"ב ומסומן ע/23.

08. אין המדובר בחריגה מסמכות בעניין זוטור. הכרעה שיש לה השלכות רחבות ועמוקות כל כך כמו ההכרעה בעניין האינטגרציה, ראוי שתיעשה ברמה הארצית, על ידי מי שמתווה את מדיניות החינוך, ולא בהחלטה מקומית של רשות ספציפית. כל החלטה הנוגעת לאינטגרציה, או לחריגה ממנה, ראוי שתחול על כלל התלמידים, על מנת לשמור על עקרון השוויון והיעדר משוא פנים.

18. לפיכך, יטענו העותרות, לא היתה עיריית ירושלים מוסמכת לסטות מן המדיניות שקבע משרד החינוך. גם מסיבה זו יש לקבל את העתירה.

1. ההחלטה על קיום המבחנים חורגת ממתחם הסבירות

28. העותרות יטענו עוד, כי החלטת העיריה על קיום מבחני מיון לחטיבות הביניים חורגת ממתחם הסבירות. חובת הרשות לפעול במתחם הסבירות כוללת את החובה לתת משקל ראוי לשיקולים השונים המתחרים ביניהם. הרשות צריכה לזהות מהם השיקולים השונים הרלבנטיים להחלטתה, להעניק משקל רב לשיקולים החשובים, ומשקל נמוך לשיקולים החשובים פחות בנסיבות העניין. עמד על כך השופט (כתוארו דאז) ברק בפרשת **ויכסלבאום**:

"סבירות היא מושג נורמטיבי...משמעותה איתור השיקולים שיש לקחתם בחשבון, מתן משקל לשיקולים השונים ואיזון ראוי ביניהם בנקודת החיכוך...השיקולים הרלבנטיים נגזרים מתכלית החקיקה. הם כוללים את המטרות הפרטיקולריות שדבר החקיקה נועד להגשים ואת עקרונות היסוד של השיטה, המשמשים "מטרייה נורמטיבית" ותכלית כללית לכל החקיקה כולה... תכלית זו קובעת אף את המשקל הפנימי, שיש ליתן לשיקולים השונים. החלטה סבירה היא החלטה המאזנת בין השיקולים השונים על-פי המשקל הנגזר מתכלית החקיקה. אכן, לא די לה, לסבירות ההחלטה, כי נלקחו בחשבון שיקולים ענייניים. ההחלטה היא סבירה, רק אם המשקל הפנימי שניתן לשיקולים הענייניים הוא ראוי." (בג"צ 5688/92 **ויכסלבאום נ' שר הבטחון**, פ"ד מז(2) 812, 824)

38. בהחלטה לערוך מבחנים, התעלמה עיריית ירושלים בראש ובראשונה ממדיניותו הברורה של משרד החינוך. כאמור, העירייה לא סיפקה כל הסבר לסטייה מדיניות האינטגרציה. די בכך כדי להעיד על חוסר סבירות ההחלטה.

48. בנוסף, עיריית ירושלים התעלמה כליל מדוחות של מספר ועדות, אשר בחנו את מדיניות האינטגרציה בכלל, ואת האפשרות של בתי הספר לבחור תלמידות בפרט, כמתואר לעיל. נדגיש במיוחד את פועלה של ועדת לביא (לעיל, פסקאות 24-26 לעתירה). הוועדה המקצועית משבחת את הישגי החיטו "ב בחינוך הממלכתי – דתי בעיר, והמלצותיה משמרות את העקרון לפיו הרישום לחטיבת הביניים תיעשה ללא כל מבחן או מיון (עמ' 41 לדוח המלא).

58. אכן, לא תמיד רשות חייבת לקבל את ההמלצות של ועדה מקצועית שהיא ממנה, והיא רשאית לסטות מהן, אולם לא לפני ששקלה על כף המאזניים את המלצות הוועדה מחד ושיקולים נוגדים מאידך. העקרון הטמון בדבר החובה לייחס משקל לעמדות של ועדות מומחים הוסבר בלשון בהירה על ידי כבוד השופט זילברג:

"...חזקה על השר כי הוא יקרא בשים לב ובכובד ראש את הדעות שהובעו על ידי חברי הוועדה... ומשיעשה כן הרי תהיה לו אספקלריא יותר רחבה, ופחות אישית, לגבי השאלה הנדונה, והוא יהיה ידען יותר ובר-סמכא יותר להשתמש בזכות ההכרעה שהופקדה בידו... אף אם בסופו של דבר, וכתוצאה משיקולי הבעד והנגד, הוא יכריע בניגוד לדעת הוועדה. לפחות הוא יידע אז על מה הוא חולק, ומה הן האימפליקציות או הקומפליקציות העלולות לעלות מתוך החלטתו." בג"ץ 3/58 ברמן נ' שר הפנים, פ"ד יב, 1493, 1497; וראו בענין דומה בג"ץ 971/99 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ועדת הכנסת, פ"ד נ(6) 117, 153

68. בהחלטתה לשנות את המדיניות, לא נתנה העיריה משקל מספק להמלצות ועדת לביא, אשר בחנה לעומק, לפני שנים ספורות, את נושא עתירה זו. העיריה אף לא נימקה ולא הסבירה את סטייתה מהמלצות ועדת לביא, וממדיניותה היא בשנים שעברו. לפיכך אין לנו אלא להסיק כי העיריה לא ייחסה משקל ראוי להמלצות ועדת לביא. בכך חרגה העיריה ממתחם הסבירות.

78. זאת ועוד: דומה כי העיריה לא נתנה משקל ראוי להשפעות השליליות שייגרמו כתוצאה ממדיניותה. העיריה התעלמה מהניסיון המר לפיו כאשר בתי הספר ממיינים תלמידות, יישארו תלמידות ללא מסגרת; העיריה לא נתנה משקל ללחץ הפסיכולוגי הקשה שמערכת מיון כזו מפעילה על תלמידות צעירות; העיריה אף לא נתנה משקל לתוצאות

המפלגות של קיום מבחני מיון לחטיבות הביניים בעיר , הכל כמפורט בסעיפים 60-65 לעתירה.

88. עוד התעלמה העירייה מיתרונות האינטגרציה , בעיקר קידום שוויון ההזדמנויות בחינוך . העירייה אף התעלמה ממצאיה של ועדת לביא , על פיהן האינטגרציה הביאה לתוצאות חינוכיות משופרות.

98. מן המקובץ עולה כי המדיניות החדשה התקבלה מבלי שנשקלו באופן הראוי השלכותיה הערכיות ותוצאותיה המעשיות.

99. לפיכך, העירייה פעלה בחוסר סבירות כאשר החליטה , על דעת עצמה , בניגוד למדיניות משרד החינוך , ובניגוד להמלצות ועדת לביא , ובהתעלם מהשיקולים כבדי המשקל אשר הביאו להחלטה על מדיניות האינטגרציה , לבטל את האינטגרציה בחטיבות הביניים לבנות בחינוך הממלכתי – דתי ולקבוע מבחני מיון כתנאי לקבלה לחטיבות.

ז. האיסור לדרוש תשלום עבור מבחנים לחטיבת הביניים

19. כמפורט להלן , עריכת המבחנים לוקה ב פגמים רבים כשלעצמה . אלא שהמשיבות מוסיפות חטא על פשע , ודורשות מן התלמידות ומהוריהן לשלם בעבור הזכות להיבחן 120 ש.

29. סעיף 6(ד) לחוק לימוד חובה, תשי"ט-1949 קובע כך :

"מי שזכאי לחינוך חינם לפי סעיף זה , לא ידרשו בעדו דמי הרשמה או כל תשלום אחר בעד לימודיו במוסד חי נוך רשמי או בעד לימודיו במוסד חינוך אחר שאוצר המדינה נושא בשכרם"

39. על סמך סעיף זה בוטלה , למשל, הדרישה לשלם אגרה בעד היבחנות בבחינות הבגרות (בג"ץ 7351/03 ועד הורים עירוני ראשון לציון נ' שרת החינוך (טרם פורסם)). לא יכולה

להיות מחלוקת כי התשלום הנדרש הינו תשלום ם "בעד דמי הרשמה או כל תשלום אחר
בעד לימודיו" כמשמעו בחוק, ועל כן גבייתו איננה חוקית.

49. אם מבחני הכניסה יתקיימו בחטיבות ביניים נוספות , וגם בהן ייגבו תשלומים מסוג זה ,
הפגיעה בתלמידות תהיה גדולה אף יותר . במיוחד יפגע הדבר בתלמידות משכבה סוציו-
אקונומית חלשה , אשר בשל הנטל הכלכלי עלולות להגביל את מספר חטיבות הביניים
אליהן הן נבחנות. תוצאה כזו מהווה פגיעה חמורה בעקרון שוויון ההזדמנויות בחינוך .

59. לסיכום, עריכת מבחנים וראיונות , כמו גם גביית תשלום בעדם , מנוגדת לדין ולעקרונות
השוויון, וחורגת מסמכות העירייה . למעלה מן הד רוש, לא ניתן שלא להתייחס לדרך
התנהלותה של העירייה , העולה כדי רשלנות ופגיעה קשה בתלמידות , שעל חינוכן היא
מופקדת. על דרך התנהלות זו נעמוד בפרק הבא.

ח. התנהלות העירייה רשלנית, פוגעת בשוויון ובטובת התלמידות

התנהלותה של העירייה רשלנית ופוגעת בשוויון בין התלמידות

69. כאמור, לאחר פניית אמן של העותרות לעירייה בדרישה לבטל את המבחן , בוטל המבחן
בבית הספר א"ד רוטשילד, שם לומדות העותרות. לאחר שנודע לאם, כי גם בבית הספר
על-שם "יהודה הלוי" עתיד להתקיים המבחן, פנתה שוב טלפונית לד"ר איציק תומר, סגן
מנכ"ל משרד החינוך והממונה על מנח"י. פנייה טלפונית זו הביאה לביטול המבחן גם
בבית ספר זה. אולם למרבה התדהמה, העירייה לא ביטלה את כל המבחנים, אלא קיימה
אותם בבתי ספר אחרים, אשר אמן של העותרות לא דרשה את ביטולם.

79. דרך התנהלות זאת הינה פסולה מכל וכל , ומהווה התנהגות שלטונית רשלנית ומפלה .
שהרי אם החליטה העירייה כי יש צדק בטענות ההורים , כיצד זה קיימה את המבחנים
בחלק מבתי הספר בעיר ? ואם סברה העירייה כי אין פסול בקיום המבחנים , מה טעם
ראתה לבטלם בשאר בתי הספר בעיר ? אין זאת אלא שהעירייה התרשלה בקבלת
ההחלטות, ופעלה מבלי להפעיל שיקול דעת כלל.

89. התרשלותה של העירייה גרמה לפגיעה קשה בעקרון השוויון בין התלמידות , המבקשות ללמוד בחטיבות הביניים השונות בעיר : חלקן נדרשו להיבחן , על הקשוי הנפשי הכרוך בכך ; לחלקן בוטלה הבחינה ברגע האחרון ממש . אין ספק , כי רשות סבירה לא הייתה נוהגת בדרך כזו . טובתן של התלמידות נפגעת לא רק בשל חוסר השוויון , אלא גם בשל הבלבול והעמימות שזורעת העירייה , כמפורט להלן .

שמירה על עמימות באשר למדיניות

99. כאמור , עיריית ירושלים ביטלה למצער חלק מן המבחנים לחטיבות הביניים . אולם העירייה לא יידעה את התלמידות ואת הוריהן באשר למדיניות החלופית בה תנקוט לשם רישום הבנות . העובדה שבחלק מבתי הספר התקיימו המבחנים ובחלקם לא , זרעה חוסר ודאות ובלבול בקרב התלמידות , ההורים ואף בתי הספר (הן היסודיים והן חטיבות הביניים) . כאשר קיבלו התלמידות הודעה על קיומם של מבחנים בחטיבות הביניים עצמן גבר הבלבול עוד יותר . ואולם הפניות לעירייה ולמשרד החינוך לשם קבלת הבהרות לא זכו למענה .

100. עירייה סבירה הייתה שולחת באופן מיידי להורים ולתלמידות הודעה , שתבהיר את מצב הדברים , ותרגיע את הרוחות . תחת זאת , הותירה העירייה את ההורים בערפל באשר למדיניות שבכוונתה לנקוט .

ט. מחדליה של המשיבה 3 במימוש סמכויותיה

101. כפי שפורט בהרחבה לעיל , המדיניות של עיריית ירושלים בכל הנוגע לביטול האינטגרציה בחטיבות הביניים לבנות בחינוך הממלכתי – דתי בעיר נוגדת את מדיניות האינטגרציה , פוגעת בשוויון ומנוגדת להוראות תקנות הרישום וחוזר המנכ"ל של משרד החינוך . משרד החינוך היה מו דע למתרחש בירושלים , ואף הביע את התנגדותו הנחרצת בכתבה לעיתונות (נספח ע/20 לעתירה) . ובכל זאת , לא פעל משרד החינוך על מנת לשנות את מדיניות העירייה ולבטל את מבחני המיון .

201. כאמור , כבר בראשית ינואר 2008 פנתה אמן של העותרות , יחד עם הורים נוספים , למספר גורמים במשרד החינוך בנוגע למדיניות הפסולה של העירייה . בין

הגורמים אליהם פנו ההורים היתה גם שרת החינוך ומנכ"ל המשרד (נספחים ע/8, ע/9).
על פניות אלה לא התקבלה תשובה עניינית.

301. בנוסף, כאשר נודע לאמן של העותרות, כי נקבע תאריך למבחן בבית הספר א. ד. רוטשילד, פנתה לד"ר איציק תומר, סמנכ"ל משרד החינוך והממונה על מנכ"ל במשרד, ודרשה את התערבותו המיידית לשם ביטול המבחן. בעקבות פנייה זו בוטל המבחן בא. ד. רוטשילד. פנייה דומה בנוגע למבחן בביה"ס "יהודה הלוי", הביאה לביטול המבחן גם בבית ספר זה.

401. ואולם, כאמור, העירייה המשיכה לקיים את המבחנים ב. בתי ספר מסויימים בירושלים, ללא הפרעה מצד משרד החינוך. אפילו כאשר נעשתה פנייה דחופה מצד הח"מ לד"ר תומר ולמנכ"לית המשרד, משנודע על קיומם הקרוב של מבחנים בחטיבות הביניים עצמן (מכתב מיום 12/2/08, נספח ע/19), לא פעל מי מהגורמים במשרד החינוך על מנת לעצור את התופעה החמורה.

501. בכך, כשל משרד החינוך במימוש סמכותו לפקח על התנהלות רשות החינוך המקומית.

סיכום

601. זכותו של כל ילד בישראל לחינוך איכותי שיקנה לו ידע וערכים, ויטפח את כשרונותיו. זכותם של התלמידים כי החינוך שיינתן להם יהיה חינוך שוויוני. המעברים בין מסגרות החינוך הם נקודת תורפה בכל הנוגע לשמירה על שוויון הזדמנויות בחינוך ועל אינטגרציה בין קבוצות שונות בחברה. דווקא במעברים בין מסגרות, הרשות צריכה להקפיד ביתר שים לב כי השוויון נשמר.

701. מינהל חינוך ירושלים, לא רק שלא עמד על מישמר השוויון, אלא אף הנהיג מדיניות הפוגעת בו באופן חמור, וזאת על דעת עצמו, ובניגוד גמור לתקנות, לחוזרי המנכ"ל ולמדיניותו ארוכת השנים של משרד החינוך. משרד החינוך מצידו ידע על הפרת הדין, אך ישב בחיבוק ידיים, ולא מנע את הפגיעה הקשה בתלמידות עליהן הוא מופקד.

801. לאור האמור לעיל , מתבקש בית המשפט הנכבד לה וציא מלפניו צו על תנאי
כמבוקש בראש העתירה, ולפסוק לטובת העותרות שכר טרחת עורך- דין והוצאות משפט.
כמו כן מתבקש בית המשפט הנכבד לתת צו ביניים כמבוקש עד להכרעה בעתירה .

תמר הראל בן שחר, עו"ד

מ.ר. 39103

העתירה נכתבה בסיוע גב' נטלי רודניצקי ו מר יאיר גמליאל , סטודנטים מהקליניקה לזכויות
בחינוך בחטיבה לזכויות האדם, במכללה האקדמית למשפטים.